

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 10 Απριλίου 2016

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A.1¹. α. Λάθος β. Λάθος
γ. Λάθος δ. Σωστό
ε. Σωστό

A.2². Η συντάκτρια αναφέρεται στην εξάρτηση των νέων -κυρίως- ανθρώπων από το Διαδίκτυο. Στην αρχή τονίζει ότι το πρόβλημα έχει προκαλέσει ανησυχία στους επιστήμονες και περιγράφει τη συμπεριφορά των γονέων που βλέπουν τα παιδιά τους καθηλωμένα στον υπολογιστή τους. Στη συνέχεια απαριθμεί τις επιπτώσεις που απορρέουν από αυτή τη συμπεριφορά τους και ξεχωρίζει ορισμένους από τους παράγοντες που σπρώχνουν τα παιδιά στον εθισμό τους στο Διαδίκτυο, επιμένοντας στην απουσία των γονέων από το σπίτι. Παράλληλα, επισημαίνει πως το μεγαλύτερο ποσοστό των εθισμένων στο Διαδίκτυο είναι αγόρια και στην απουσία των γονέων για την αντιμετώπιση του προβλήματος απαντά πως το Διαδίκτυο είναι πλέον συνήθεια που δύσκολα αλλάζει. Τελειώνει υποδεικνύοντας στους γονείς πως μπορούν να καταστήσουν τη σχέση του παιδιού με αυτό αβλαβή και ωφέλιμη.

B.1³. Το χάσμα γενεών υπήρξε από τη στιγμή που η μια γενιά διαδεχόταν την άλλη· είναι λογικό και αναπόφευκτο να έχει καθεμιά το δικό της τρόπο προσέγγισης κι ερμηνείας των πραγμάτων. Στις μέρες μας, όμως, αυτό έχει διευρυνθεί, καθώς έχει αποκτήσει νέο περιεχόμενο: οι νέοι άνθρωποι είναι εξοικειωμένοι με τα επιτεύγματα της τεχνολογίας και μεταχειρίζονται με χαρακτηριστική ευκολία τα δεδομένα της, ενώ οι μεγαλύτεροι παρακολουθούν τις σχετικές εξελίξεις ανήμποροι να συμφιλιωθούν μαζί τους. Γίνεται, λοιπόν, φανερό ότι, όσο εξελίσσεται η τεχνολογία, το «χάσμα των γενεών» θα αποκτά μεγαλύτερη οξύτητα.

¹ Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, *Τετράδιο εργασιών*, σελ. 75.

² Έκφραση – Έκθεση Ενιαίο Λύκειο, β΄ τεύχος, σελ. 262-265.

³ Γλωσσικές ασκήσεις για το γενικό λύκειο, σελ. 184.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(α)

B. 2^{4/5}.

Χωρίς σχόλιο: Νέοι και Διαδίκτυο
 Με σχόλιο: «Εθισμός» στο Διαδίκτυο⁶

B. 3^{7/8}.

Η συντάκτρια εμπερικλείει σε εισαγωγικά τη λέξη «*αναγκάζουν*», επειδή χρησιμοποιεί τη λέξη με μεταφορική σημασία. Κανονικά η λέξη σημαίνει: πιέζω, υποχρεώνω κάποιον να κάνει κάτι που δε θέλει. Εδώ χρησιμοποιείται, για να δείξει ότι τα παιδιά δεν έχουν τη δύναμη ή τη θέληση να αντισταθούν στα παιχνίδια που φιλοξενούνται στο Διαδίκτυο: κανένας δεν τους επιβάλλει να παραμένουν επί ώρες μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή τους.

Η συντάκτρια χρησιμοποιεί διπλή παύλα, για να συμπεριλάβει μέσα σε αυτή τη φράση: **-σχεδόν αποκλειστικά αγόρια-**. Η επιλογή της σχετίζεται με την πρόθεσή της να καταστήσει σαφές ότι τα αγόρια είναι περισσότερο φανατισμένα με το Διαδίκτυο και να συμπεριλάβει στο κείμενό της μια σκέψη **-αναγκαία για την πληρέστερη ενημέρωσή του αναγνώστη-** που δεν ταιριάζει στην ομαλή ροή του λόγου της.

B.4⁹.

κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου: προειδοποιούν, επισημαίνουν.
απεγνωσμένοι: απελπισμένοι, απογοητευμένοι.
παραμελούν: αδιαφορούν, αμελούν, παραλείπουν.
αντιλαμβάνεται: καταλαβαίνει, κατανοεί.
υπερβολική: υπερβάλλουσα, υπέρμετρη.

B.5¹⁰.

εγκαταλείπουν < εν- + κατά + λείπουν < λείπω > **λιποβαρής**¹¹.
καταλήξει < κατά + λήξει < λήγω > **ληξιπρόθεσμος**¹².
κατάχρηση < κατά + χρήση > **χρησιμοθηρία**¹³.
κατεβαίνουμε < κατά + βαίνουμε < βαίνω > **βηματοδότης**¹⁴.
παράθυρο < παρά + θύρα > **θυροκόλληση**¹⁵.

⁴ Έκφραση – Έκθεση Ενιαίο Λύκειο, β' τεύχος, σελ. 39-42.

⁵ Έκφραση – Έκθεση Ενιαίο Λύκειο, Βιβλίο του Καθηγητή, β' τεύχος, σελ. 14.

⁶ Άλλη πρόταση: Παθολογική (ή: υπερβολική, προβληματική) χρήση του διαδικτύου!

⁷ Έκφραση – Έκθεση Ενιαίο Λύκειο, β' τεύχος, σελ. 17.

⁸ Σωφρόνης Χατζησαβίδης – Αθανασία Χατζησαβίδου Γραμματική της Νεοελληνικής Γλώσσας (Α', Β', Γ' Γυμνασίου), κεφ. 3.3..

⁹ Γλωσσικές ασκήσεις για το γενικό λύκειο, σελ. 17.

¹⁰ Πανελλήνιες εξετάσεις 2006.

¹¹ λιποτάκτης, λιπόθυμος, λιποψυχία, λιπόσαρκος, λειψανδρία, λειψυδρία.

¹² ληξίπρονος.

¹³ χρησικτησία, χρηστομάθεια

¹⁴ βαθμοφόρος, βαθμοθηρία.

¹⁵ θυροτηλέφωνο, θυρόφυλλο.

Γ^{16/17}

ΣΧΕΛΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

«**Διαδίκτυο: επικίνδυνη η παθολογική εξάρτηση**»

Ο μαθητής μπορεί στον πρόλόγό του:

- να σχολιάσει το δεδομένο.
- να επαναδιατυπώσει το δεδομένο με λεκτική επένδυση διαφορετική από αυτή του θέματος που προτείνεται.
- να ξεκινήσει με αναφορές σε όσα θα αναπτυχθούν στο κύριο μέρος.

(Ενδεικτικά στοιχεία για τον πρόλογο)

Όλοι οι άνθρωποι -ανεξάρτητα από το διαμέτρημα ή το πνευματικό τους επίπεδο- παραδέχονται τη σπουδαιότητα του διαδικτύου στη ζωή τους: μέσα από αυτό μπόρεσαν να αποκτήσουν εύκολη πρόσβαση στη γνώση, να προετοιμάσουν συνθήκες για λαμπρή επαγγελματική σταδιοδρομία και να δώσουν ώθηση στις επιστήμες· με τη δική του βοήθεια ενημερώνονται έγκαιρα για ό, τι συμβαίνει στο στενό και στον ευρύτερο χώρο που τους περιβάλλει, πραγματοποιούν αγορές και συναλλαγές χωρίς απώλεια χρόνου και ταλαιπωρία, δίνουν άλλη διασταση στην ψυχαγωγία και στην επικοινωνία τους με άλλους ανθρώπους σε οποιοδήποτε σημείο του Πλανήτη κι αν βρίσκονται.

Η υπερβολική όμως χρήση του Διαδικτύου έχει και τη σκοτεινή της πλευρά. Εκατομμύρια άνθρωποι ανά τον κόσμο -και ιδιαίτερα έφηβοι- το έχουν εντάξει στην καθημερινότητά τους, λησμονώντας ότι δεν είναι ένα απλό εργαλείο ή ένα αθώο παιχνίδι που μπορεί να χρησιμοποιείται άφοβα και χωρίς έλεγχο.

Ζητούμενο 1^ο : Να επισημάνεις τους πιο σημαντικούς κινδύνους που ελλοχεύουν στον εθισμό στο Διαδίκτυο

(Ενδεικτικά στοιχεία για την κάλυψη των απαιτήσεων του ζητουμένου)

- Οι εθισμένοι στους υπολογιστές και οι εξαρτημένοι από το Διαδίκτυο
- * είναι επιρρεπείς στην κατάθλιψη. Το άγχος, η νευρικότητα, η κακή διάθεση είναι τα πιο φανερά συμπτώματα αυτής της κατάστασης.
 - * παραμελούν την ατομική τους καθαριότητα και την προσωπική τους υγιεινή· αναφέρονται περιστατικά παιδιών που υποσιτίζονται ή φτάνουν σε σημείο εξοχτης εξαθλίωσης, εξαιτίας της πολύωρης παραμονής τους μπροστά από την οθόνη του υπολογιστή τους. Ξεχνούν να φάνε, να πιούν νερό και καταναλώνουν οτιδήποτε

¹⁶ Έκφραση – Έκθεση Ενιαίο Λύκειο, β' τεύχος, σελ. 63.

¹⁷ Έκφραση – Έκθεση για το γενικό Λύκειο, **Θεματικοί κύκλοι**, σελ. 376.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(α)

βρεθεί μπροστά τους, χωρίς να υπολογίζουν την ποιότητά του ή τη ζημία που μπορούν να προκαλέσουν στον οργανισμό τους.

* **αλλάζουν την καθημερινότητά τους:** απορροφημένοι από όσα τους προσφέρει και από τη γοητεία των παιχνιδιών που φιλοξενεί, είναι δυνατό να καθλωθούν επί ώρες μπροστά στο αγαπημένο τους μηχάνημα ή να κοιμούνται την ημέρα, για να είναι σε θέση να παίξουν ολόκληρη τη νύχτα με άλλους συνομήλικούς τους από όλο τον κόσμο.

* **λησμονούν και τις υποχρεώσεις τους που σχετίζονται με την αναγκαστική θητεία τους στο σχολείο.** Ατονεί το ενδιαφέρον τους για τα μαθήματα, θεωρούν τη συμμετοχή τους στο σχολείο ως μια διαδικασία παρασιτική και ανώφελη και σε αρκετές περιπτώσεις οδηγούνται στην εγκατάλειψή του.

* **ακυρώνουν την κοινωνική τους φύση:** οι εθισμένοι στο Διαδίκτυο λησμονούν ότι είναι άνθρωποι, προορισμένοι να ζουν ανάμεσα σε άλλους ανθρώπους, ότι υπάρχουν τριγύρω τους φίλοι που επιζητούν τη συντροφιά και την επικοινωνία μαζί τους και ότι και οι ίδιοι έχουν χρέος αμετακίνητο να ενδιαφέρονται για τα ζητήματα συλλογικού χαρακτήρα και να συμμετέχουν στις δραστηριότητες που προγραμματίζονται για την προσπέλαση κάθε προβλήματος και κάθε ανησυχίας.

* **αφυδατώνεται η κρίση τους, χαλαρώνει η δημιουργική φαντασία και έμπνευσή τους και τα σύνολα καταδικάζονται σε μαρασμό:** αν οι νέοι και οι νέες εγκλωβίζονται σε έναν κόσμο ανύπαρκτο και σε συνθήκες που τους αφαιρούν το οξυγόνο που χρειάζονται, για να ζήσουν, είναι αδύνατο να ελπίζει κανείς σε ανανέωση των ιδεών, αναβάθμιση της σκέψης και επινόηση νέων μεθόδων προσέγγισης και ερμηνείας των πραγμάτων. Ακόμη, συνιστά πλάνη τραγική να ευελπιστεί κανείς πως θα προαχθεί η επιστήμη, αν το πιο ζωντανό κομμάτι της κοινωνίας διακατέχεται από τέτοιες συγκλονιστικές εμμονές και διατελεί σε καταστάσεις πλήρους σύγχυσης, ανίκανο να κατανοήσει την πραγματικότητα με τα αδιέξοδα που ρημάζουν τη ζωή του.

* **όσο πιο έντονη είναι η σχέση λατρείας χρήστη και Διαδικτύου τόσο σοβαρές γίνονται οι απειλές σε βάρος της δημοκρατίας και των θεσμών:** ευαίσθητο πολίτευμα η δημοκρατία αναθέτει την ευθύνη προστασίας της στον προβληματισμένο και σκεπτόμενο πολίτη. Όταν, λοιπόν, ο τελευταίος ζει με ψευδαισθήσεις σε έναν κόσμο εικονικό και κινείται στο ασφυκτικό πλαίσιο μιας οθόνης, είναι αναμενόμενο να διαβρώνεται το περιεχόμενο των θεσμών και να νοθεύεται η ουσία της δημοκρατίας.

Ζητούμενο 2^ο : Να διατυπώσεις προτάσεις για την πρόληψη ή και εξάλειψή τους.

(Ενδεικτικά στοιχεία για την κάλυψη των απαιτήσεων του ζητούμενου)

Για να μπορέσουμε να ξεφύγουμε από αυτή την εκφοβιστική εξέλιξη, είναι απαραίτητο:

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(α)

* να έχουν οι γονείς, οι δάσκαλοι και οι ίδιοι οι έφηβοι ενημέρωση για τη σωστή συμπεριφορά όση ώρα βρισκόμαστε μέσα σε αυτό και για το λογικό τρόπο εκμετάλλευσης των δεδομένων που παρέχει. Δεν επιτρέπεται σε κανέναν να ξεπερνά τα εσκαμμένα, να ενδίδει σε δελεάσματα και πειρασμούς, να εμπιστεύεται οποιαδήποτε πληροφορία ή να υιοθετεί με αδικαιολόγητη σπουδή κάθε δραστηριότητα που προτείνεται, εγκλωβισμένος στην ψευδαίσθηση ότι η ζωή του θα γίνει χαρισάμενη.

* να συμπαρίστανται οι γονείς με ρεαλισμό και χωρίς υστερίες στα παιδιά τους που πρέπει να γνωρίσουν το Διαδίκτυο· δεν είναι αυτό ο κακός δαίμονας των καιρών ούτε προεξοφλεί τον εθισμό, αν φροντίσουν, ώστε να αποκτήσουν γνώσεις για τις δυνατότητες αυτού του εκπληκτικού τεχνολογικού επιτεύγματος και να κατευθύνουν τα παιδιά τους σε ό, τι ωφέλιμο μπορούν να αποκομίσουν από αυτό.

* το σχολείο να μην αφορίζει το Διαδίκτυο με δριμύτατους υπαινιγμούς για την αξία του, αλλά να μαθαίνει στα παιδιά πώς μπορούν να το χρησιμοποιούν με ασφάλεια και προς όφελός τους. Με την έννοια αυτή, τα ενθαρρύνει να το εκμεταλλεύονται για τις ανάγκες των σχολικών εργασιών τους, παράλληλα, όμως, φροντίζει ώστε να αναδείξει δραστηριότητες κι εκδηλώσεις που συγκινούν τους νέους και πείθουν ότι προσφέρουν ουσιαστικότερη και ποιοτικότερη ψυχαγωγία από την απλή κίνηση του «ποντικιού» και την έγχρωμη οθόνη με τον άχρωμο ψυχισμό της. Έτσι, θα βοηθήσει τους ευάλωτους χρήστες να ξαναβρούν τον εαυτό τους και να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη τους προς τη ζωή που είναι γεμάτη από προκλήσεις ευχάριστες και ερεθίσματα για συνεχή δημιουργία.

* η υπεύθυνη Πολιτεία να οργανώσει «κέντρα» που θα παρέχουν κάθε φροντίδα ψυχολογικής, φαρμακευτικής ή άλλης μορφής, ώστε οι εγκλωβισμένοι χρήστες του να ξεπεράσουν ανώδυνα τη γοητεία και την ανεμελιά της εικονικής πραγματικότητας και να αναζητήσουν την περιπέτεια και το ενδιαφέρον για την αληθινή, την τρέχουσα ζωή.

* όσοι νιώθουν τον σφιχτό εναγκαλισμό του Διαδικτύου να επανεξετάσουν τη στάση τους απέναντι σε αυτό και να αναρωτηθούν για τους λόγους που τους οδήγησαν σε συνθήκες εξάρτησης. Να συνειδητοποιήσουν ότι είναι λάθος ασύγγνωστο να λατρεύουν παθολογικά το Διαδίκτυο και να αδιαφορούν για τον εαυτό τους και για όσους τους αγαπούν πραγματικά και ανυπόκριτα.

(Επιλογικά)

Γίνεται, λοιπόν, φανερό ότι η γνωριμία και η επιπόλαιη σχέση με το διαδίκτυο μπορεί πάρα πολύ εύκολα να επηρεάσει αρνητικά τον ψυχισμό μας και να οδηγήσει σε αδράνεια και πνευματική οκνηρία. Και για να καταστεί αυτό αρωγός στην προσπάθειά μας να βελτιώσουμε τη ζωή μας, χρειάζεται άμεσα να ξεπεράσουμε το κλίμα ευφορίας που έχει δημιουργηθεί: να ξεχάσουμε τους διθυράμβους και τους ύμνους για τις δυνατότητες που μας παρέχει, να απαγκιστρωθούμε από την ψευδαίσθηση της on-line ζωής μας και να πιστέψουμε ότι τα πάντα υποτάσσονται στη

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(α)

βούλησή μας, μόνον όταν εμείς θέλουμε να τα εκμεταλλευτούμε προς όφελος της ανθρώπινης ζωής και ουσίας.

(Υπογραφή)

ΟΔΗΓΙΕΣ

- Να γίνεται αποδεκτή και οποιαδήποτε άποψη δεν καταγράφεται πιο πάνω με την προϋπόθεση ότι είναι επαρκώς τεκμηριωμένη.
- Αν ο μαθητής παραθέσει με σαφή και πειστικό τρόπο τρία (3) στοιχεία στο πρώτο μέρος και τρία (3) στο δεύτερο, η ανάπτυξη του θέματος θεωρείται πλήρης.